

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 10Csp/180/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118210470
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 02. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michaela Sedláková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2019:8118210470.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Michaelou Sedlákovou v spore žalobcu: D. Č., N.. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX, právne zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom ul. Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o zaplatenie 300 eur, takto

rozhodol:

- I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 184 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.
- II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .
- IV. Žalobca m á nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 15.09.2018 domáhal voči žalovanému zaplatenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 300 eur. Svoju žalobu odôvodnil tým, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C 121/2016 o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky bol ako žalobca v postavení spotrebiteľa úspešný, a to v oboch uplatňovaných nárokoch. Poukázal na zo dňa 28.10.2016 bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu Prešov sp. zn. 18Co 67/2017 zo dňa 14.3.2018. Ako spotrebiteľ si uplatňuje satisfakciu za porušenie spotrebiteľských práv. Svoje práva musel brániť podaním pôvodnej žaloby. Primerané finančné zadosťučinenie má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy. Zároveň má mať aj funkciu relutárnu. Keďže ako spotrebiteľ úspešne uplatnil porušenie svojho práva na súde, bola tým splnená hypotéza právnej normy, a preto finančné zadosťučinenie požaduje vo výške 300 eur. Výšku primeraného finančného zadosťučinenia odôvodňuje svojim úspechom v pôvodnom konaní, kde bol úspešný v oboch uplatňovaných nárokoch, t.j. tak v časti bezdôvodného obohatenia vo výške 184 eur, ako aj určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky.

2. Žalovaný s podanou žalobou nesúhlasil. Má za to, že ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa je potrebné vykladať reštriktívne. Pri rozhodovaní je potrebné zohľadniť nielen úspešnosť účastníka, ale aj iné okolnosti, ktoré majú vplyv na konkrétny prípad. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia prichádza do úvahy v tých prípadoch, ak by porušené právo nebolo možné napraviť inak. Žalovaný má za to, že ochrana spotrebiteľa bola dovŕšená vydaním rozsudku Okresného súdu Prešov. Má za to, že opätovné sankcionovanie by bolo vzhľadom na predchádzajúce konanie neprimerane prísne. Žalovaný uviedol to, že konajúci súd je povinný na skutkový prípad aplikovať ust. § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého výšku náhrady súd určí s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Žiadal vziať do úvahy aj konanie žalobcu, ktorý sa domáha vydania finančného zadosťučinenia napriek tomu, že sám konal

v rámci kontraktáčného postupu ľahostajne, keď o úver požiadal celkovo trikrát. Je toho názoru, že žalobca nijakým spôsobom nešpecifikoval v čom spočívala nemajetková ujma odôvodňujúca priznanie zadostučinenia, teda nie je zrejmé aká ujma bola spotrebiteľovi spôsobená (nemôže byť totožná so vzniknutým bezdôvodným obohatením, ktoré je majetkovou ujmov). Navrhol preto žalobu zamietnuť.

3. Na prejednanie sporu nariadil súd pojednávanie, ktorého sa zúčastnili iba žalobca a jeho právny zástupca. Žalovaný svoju neúčasť na pojednávaní písomne ospravedlnil, pričom súhlasil, aby sa pojednávalo v jeho neprítomnosti. Súd preto s poukazom na § 180 CSP konal a rozhodol v neprítomnosti žalovaného.

4. Na nariadenom pojednávaní vykonal súd dokazovanie výsluchom žalobcu a listinnými dôkazmi, a to rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 11C 121/2016, rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 18Co 67/2017, vyjadrením žalovaného, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav:

5. Okresný súd Prešov rozsudkom zo dňa 28.10.2016, č.k. 11C 121/2016-43 uložil žalovanému povinnosť vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie vo výške 184 eur spolu s príslušenstvom do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Zároveň určil, že zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXX z 5.8.2011 uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach - bod 11 v znení: „Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ v časti týkajúcej sa 2/3 poplatku je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

6. Súd v predmetnom rozhodnutí poukázal na to, že spotrebiteľ by mal platiť administratívny poplatok za dodané skutočné plnenie, musí byť preto predmet administratívneho poplatku určitý a musí byť v primeranej výške. Ak tieto atribúty nie sú splnené, spôsobuje to značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. Nejedná sa totiž o prípad vylúčenia súdnej kontroly v zmysle § 53 ods. 1 vety druhej, keďže administratívny poplatok nepredstavuje hlavný predmet plnenia úverovej zmluvy (hlavný predmet je poskytnutie úveru za úrok ako to vyplýva z § 497 Obchodného zákonníka), navyše nebol individuálne dojednaný (jeho výšku stanovil žalovaný bez možnosti ovplyvnenia žalobcom). Podľa § 11 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/ a y/ a § 10 ods. 1. Ani jedna z týchto vyššie uvedených náležitostí v zmluve uvedená nebola, preto s poukazom na § 11 ods. 1 písm. a/ zákona č. 129/2010 Z.z. spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Už len pre úplnosť súd uviedol, že pod konečnou splatnosťou úveru nemožno považovať počet mesačných splátok, pretože táto náležitosť je uvedená aj pod písm. k/ (§ 9 ods. 2), kde sa uvádza aj počet splátok. Konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumovo (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline 5Co/286/2014 zo dňa 27.5.2014). Vyššie uvedené závery teda znamenajú, že žalobca by mal žalovanému vrátiť len sumu poskytnutého úveru t.j. 600 Eur a keďže doposiaľ mu zaplatil 784 Eur, žalovanému vzniklo bezdôvodné obohatenie vo výške 184 Eur.

7. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 14.03.2018, č. k. 18Co 67/2017-75 predmetný rozsudok potvrdil. Vo svojom rozhodnutí sa stotožnil so závermi súdu prvej inštancie. V dôsledku toho nemohol žalovanému vzniknúť zákonný nárok na zaplatenie dohodnutého poplatku. Prijatím plnenia bez právneho dôvodu preto vzniklo bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného. Pokiaľ ide o neprijateľnosť zmluvnej podmienky, odvolací súd dodal, že už v inom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 11C/42/2012 bola táto podmienka určená za neprijateľnú zmluvnú podmienku. Stalo sa tak rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 13.9.2013 č.k. 11C/42/2012 - 46 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 21.8.2014 č.k. 5Co/219/2013 - 91. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

8. Žalobca pri svojom výsluchu poukázal na to, že je od roku 1994 je na úplnom invalidnom dôchodku. Iný príjem okrem invalidného dôchodku nemal. Pokiaľ ide o žalovaného, splácal im splátky. Pýtali si však viac. Zmluva so žalovaným bola uzatvorená tak, že pracovník všetko zakrýval, dal mu len podpísať listiny, on ani nevedel, čo podpisuje, nič mu nebolo vysvetlené. Následne úver splácal. Manželka platila za neho, prišla o prácu, zvyšok sa potom doplatil.

9. Pri právnom posúdení predmetného sporu vychádzal súd z ustanovení zákona č. zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

10. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, tento zákon upravuje práva spotrebiteľov a povinnosti výrobcov, predávajúcich, dovozcov a dodávateľov, pôsobnosť orgánov verejnej správy v oblasti ochrany spotrebiteľa, postavenie právnických osôb založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa (ďalej len "združenie") a označovanie výrobkov cenami.

11. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

12. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom do 09.06.2013, osoba, ktorá na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, koho porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi je spôsobilé privodiť spotrebiteľovi ujmu.

13. Podľa § 3 ods. 5 posledná veta zákona č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa v znení účinnom od 10.6.2013, spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

14. Vo vzťahu k vyššie citovanému ustanoveniu zákona č. 250/2007 Z.z., či už v pôvodnom alebo terajšom znení, možno uviesť, že ide o ustanovenie s tzv. relatívne neurčitou hypotézou, ktorá neustanovuje žiadne kritéria na vymedzenie toho, čo predstavuje primerané finančné zadosťučinenie a ako treba určiť jeho výšku. Zároveň treba uviesť, že novšie znenie zákona o ochrane spotrebiteľa dokonca ešte zmiernilo podmienky poskytnutia primeraného finančného zadosťučinenia, pretože toto sa v súčasnosti poskytuje aj bez toho, aby porušenie práva alebo povinnosti spotrebiteľa ustanovené zákonom o ochrane spotrebiteľa a osobitným predpisom, bolo spôsobilé privodiť ujmu spotrebiteľovi.

15. Základným zákonným predpokladom úspešného uplatnenia primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle citovaného zákonného ustanovenia je teda porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa alebo podľa osobitných predpisov, ktorými sú predpisy na ochranu spotrebiteľa. Podľa názoru súdu uvedený nárok je teda daný, ak dodávateľ porušil osobitnú právnu úpravu predstavujúcu normy na ochranu spotrebiteľov, ktorými sú osobitná úprava spotrebiteľských zmlúv v § 52 až 54 Občianskeho zákonníka, zákony o spotrebiteľských úveroch, o finančných službách na diaľku a podobne. Účelom týchto právnych noriem je zvýšená ochrana spotrebiteľa ako slabšieho účastníka zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou a citované zákonné ustanovenie § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z.z. má postihnúť nečestného dodávateľa, ktorý tieto osobitné právne normy nerešpektuje.

16. V prejednávanej veci je zřejmé, že žalobca úspešne uplatnil porušenie jeho práva ustanoveného osobitným predpisom v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 11C 121/2016, v dôsledku čoho bola zmluvná podmienka v zmluve o úvere č. XXXXXXXXX z 5.8.2011 uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach - bod 11 v znení: „Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné 2/3 zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou“ v časti týkajúcej sa 2/3 poplatku určená ako neprijateľná. Bolo preukázané, že žalovaný nepostupoval s odbornou starostlivosťou, keď predostrel žalobcovi, ktorý bol v neriešiteľnej situácii (od roku 1994 poberal iba invalidný dôchodok) formulárovú zmluvu obsahujúcu uvedenú neprijateľnú podmienku. Hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach bola nepochybne daná. Rovnako bolo súdom v predmetnom konaní konštatované, že v zmluve o spotrebiteľskom úvere preukázateľne absentujú

obligatórne náležitosti vyžadované § 9 ods. 2 písm. f/, i/, j/ a y/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, a to termín konečnej splatnosti úveru, úroková sadzba, ročná percentuálna miera nákladov, priemerná hodnota ročnej percentuálnej miery nákladov na príslušný spotrebiteľský úver platná k dňu podpisu zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Následkom týchto skutočností bol žalovaný zaviazaný vydať žalobcovi bezdôvodné obohatenie. S ohľadom na to je podľa názoru súdu naplnený vyššie uvedený základný predpoklad uplatneného nároku na finančné zadosťučinenie a to, že boli porušené práva žalobcu ako spotrebiteľa vyplývajúce z osobitných právnych noriem slúžiacich na ochranu spotrebiteľov.

17. V prejednávanom prípade možno konštatovať, že zo strany žalovaného došlo k takému porušeniu spotrebiteľského práva, ktoré bolo bez ďalšieho spôsobilé privodiť ujmu žalobcovi ako spotrebiteľovi spočívajúcu v nezákonnom preplatení úveru, a teda k strate finančných prostriedkov. V prípade žalovaného nešlo len o hrozbu akademickú, možnú v budúcnosti, ale išlo už o priame naplnenie hrozby tým, že žalovaný prijímal od žalobcu peňažné prostriedky nad rámec toho, na čo mal právny nárok. V dôsledku toho nemohol žalobca disponovať finančnými prostriedkami, ktoré boli potrebné k jeho živobytiu, pričom je potrebné upriamiť pozornosť na to, že jediným jeho príjmom bol invalidný dôchodok, z ktorého bola pravidelne odčerpávaná časť finančných prostriedkov na úhradu pohľadávky žalovaného, na ktorú nemal nárok. Dokonca istý čas musel byť úver splácaný aj zo mzdy manželky žalobcu, pretože z jeho príjmu to nebolo možné.

18. Výška priznaného finančného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu. Súd pri určovaní zohľadňuje rôzne kritéria, a to intenzitu, časové trvanie závadného konania, satisfakčnú a sankčnú funkciu a podobne.

19. Súd je toho názoru, že čo sa týka výšky primeraného finančného zadosťučinenia, bude pre žalobcu primerané finančné zadosťučinenie vo výške 184 eur, ktorá zodpovedá sume, o ktorú sa chcel žalovaný na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť. Túto sumu považoval súd za primeranú s ohľadom na intenzitu zásahu žalovaného do práva žalobcu ako spotrebiteľa. Žalovaný totiž pri kontrahovaní úverovej zmluvy využil tieseň žalobcu ako invalidného dôchodcu s nízkym príjmom a jeho odkázanosť na čerpanie finančných prostriedkov prostredníctvom úveru a preukázateľne poskytol žalobcovi úver za nevýhodných podmienok (absencia podstatných náležitostí v zmluve o spotrebiteľskom úvere neumožňujúca vyhodnotiť žalobcovi ako spotrebiteľovi výhodnosť poskytnutého úveru, neprijateľný administratívny poplatok). Priznané finančné zadosťučinenie je vyrovnaním ujmy žalobcu, ktorá mu vznikla konaním žalovaného, je určitou satisfakciou za stav, ktorý musel v dôsledku konania žalovaného trpieť a je aj sankciou postihujúcou žalovaného, ktorý ako dodávateľ finančnej služby závadne konal. Spotrebiteľ, teda žalobca, nie je povinný preukázať ujmu, ktorá mu vznikla, pretože zákon o ochrane spotrebiteľa nepriznáva právo na finančné zadosťučinenie v prípade vzniku ujmy, ale už vtedy, keď mu ujma v nadväznosti na porušenie práv spotrebiteľa vzniknúť mohla, pričom sa úspešne domáhal ochrany svojich práv. V danom prípade sa žalobca úspešne domohol svojho práva, a teda boli splnené všetky zákonné predpoklady pre priznanie finančného zadosťučinenia.

20. V prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia zamietol súd s tým, že priznaná suma 184 eur podľa názoru súdu plne zodpovedá svojmu účelu, teda poskytuje žalobcovi ako spotrebiteľovi dostatočnú satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľov.

21. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

22. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

23. Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

24. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 2 CSP nezistiac dôvody pre aplikáciu § 257 CSP. Podľa tohto ustanovenia môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v žiadanej výške (porovnaj I. ÚS 56/2017). Ide o prípady, ak výška nároku závisí od úvahy súdu, čo je prípad prejednávanej veci. Úvaha súdu sa teda týkala skutkových okolností, ktoré sú podstatné pre rozhodnutie o výške priznaného plnenia, nie čo do základu uplatneného nároku. Procesne úspešný žalobca má teda nárok

na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že podľa § 255 ods. 2 CSP v spojení s čl. 3 a čl. 4 ods. 2 CSP sa základná sadzba tarifnej odmeny advokáta vypočíta z výšky súdom priznaného plnenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Prešov písomne v 2 vyhotoveniach. V odvolaní sa uvedie ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, uvedie sa spisová značka. Ďalej sa uvedie proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Odvolanie musí byť podpísané. Rozsah v akom sa rozhodnutie napáda môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku.